

**ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ
ПЕРСОНАЛОМ»**

***СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ»***

Спеціальність:	D3 Менеджмент
Освітній рівень:	перший (бакалаврський) рівень
Освітня програма:	Менеджмент

МАУП 2025

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Біржова діяльність
Шифр та назва спеціальності	D3 «Менеджмент»
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	обов'язкова
Кількість кредитів і годин	3 кредити / 90 год. Лекції: Семінарські заняття: Самостійна робота студентів:
Терміни вивчення дисципліни	
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	залік
Сторінка дисципліни на сайті	

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація.

Брюховецька Ірина Олександрівна	
Науковий ступінь	
Вчене звання	
Посада	
Дисципліни, які викладає НПП	
Напрями наукових досліджень	
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	
Контактна інформація викладача:	
E-mail:	
Контактний тел.	
Портфоліо викладача на сайті кафедри / Інституту / Академії	

Анотація курсу. Дисципліна «Біржова діяльність» спрямована на формування у здобувачів освіти системних знань про сутність, функції та механізми функціонування бірж як важливого елемента ринкової інфраструктури. Курс розкриває роль біржової діяльності у розвитку фінансових і товарних ринків, забезпеченні прозорості ціноутворення, концентрації попиту й пропозиції та мінімізації комерційних ризиків. У процесі вивчення дисципліни розглядаються організаційні та правові засади діяльності товарних, фондових і валютних бірж, порядок проведення біржових торгів, види біржових операцій, особливості укладання та виконання біржових угод. Значна увага приділяється біржовим інструментам, посередникам біржового ринку, механізмам котирування цін, клірингу та розрахунків. Вивчення курсу забезпечує набуття практичних навичок аналізу біржової кон'юнктури, роботи з біржовою інформацією, оцінювання ринкових ризиків та застосування інструментів біржової торгівлі у професійній діяльності.

Предметом навчальної дисципліни «Біржова діяльність» є система економічних відносин і організаційно-правових механізмів, що виникають у процесі функціонування біржового ринку, пов'язаних з організацією та проведенням біржових торгів, укладанням і виконанням біржових угод, формуванням біржових цін та обігом біржових товарів і фінансових інструментів.

Завданнями навчальної дисципліни є формування у здобувачів освіти цілісного уявлення про біржову діяльність та її роль у ринковій економіці, засвоєння організаційно-правових основ функціонування бірж, вивчення механізмів проведення біржових торгів і укладання біржових угод, набуття практичних навичок аналізу біржової кон'юнктури, котирування цін, роботи з біржовою інформацією та застосування біржових інструментів у професійній діяльності.

Пререквізити навчальної дисципліни. Вивчення навчальної дисципліни «Біржова діяльність» базується на знаннях та уміннях, отриманих здобувачами освіти на рівні бакалаврату. А саме: вища математика, статистика, теорія ймовірностей, мікроекономіка, макроекономіка, економіка підприємства, бізнес-аналітика.

Постреквізити навчальної дисципліни. Знання та уміння, отримані студентами в процесі вивчення навчальної дисципліни «Біржова діяльність», сприяють успішному вивченню здобувачами вищої освіти цілої низки інших навчальних дисциплін, спрямованих на формування професійних знань і умінь: проектний менеджмент, управління бізнесом, ризик-менеджмент, управління змінами.

Зміст навчальної дисципліни (денна форма навчання)

№	Назва теми	Методи навчання/методи оцінювання
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ВИНИКНЕННЯ ТА РОЗВИТОК БІРЖОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ		<p>Методи навчання: словесні (навчальна лекція; бесіда; навчальна дискусія); індуктивний метод; дедуктивний метод; аналітичний метод; синтетичний метод; практичний (робота з економічними моделями, статистичними даними, графіками);</p> <p>пояснювально-ілюстративний; репродуктивний; метод проблемного викладу; частково-пошуковий; дослідницький;</p>
Тема 1.	Теоретичні засади біржової діяльності	
Тема 2.	Тенденції світової біржової діяльності	
Тема 3.	Біржова діяльність в Україні	
Тема 4.	Регулювання біржової діяльності	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ БІРЖОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ		<p>метод проблемного викладу; частково-пошуковий; дослідницький; інтерактивні методи (аналіз економічних ситуацій; дискусії, дебати; мозковий штурм; ситуативне моделювання; відпрацювання навичок моделювання); кейс-метод (аналіз реальних економічних ситуацій, пошук проблем, пропозиція рішень, побудова моделей); моделювання професійної діяльності (побудова економічних моделей, прогнозування, сценарне моделювання).</p> <p>Методи оцінювання: усний контроль (усне опитування, оцінювання участі у дискусіях, інших інтерактивних методах навчання); письмовий контроль (контрольні, самостійні роботи, аналітичні завдання, реферати); тестовий контроль (тести закритої форми: тест-альтернатива, тест-відповідність, завдання на аналіз даних і моделей); метод самоконтролю та самооцінки; оцінювання кейс-завдань; оцінювання проектних та лабораторних робіт (моделювання економічних процесів, прогнозування).</p>
Тема 5.	Організаційні засади діяльності бірж	
Тема 6.	Технології біржової торгівлі	
Тема 7.	Біржові активи	
Тема 8.	Біржове ціноутворення	
Тема 9.	Види біржових контрактів	
Тема 10.	Брокерська діяльність	
Модульна контрольна робота		
Форма контролю: залік		

Технічне обладнання та/або програмне забезпечення. В освітньому процесі використовуються навчальні аудиторії, бібліотека, мультимедійний проектор та комп'ютер для проведення лекційних та семінарських занять з елементами презентації. Вивчення окремих тем і виконання практичних завдань потребує доступу до інформації зі всесвітньої мережі Інтернет, який забезпечується безкоштовною мережею Wi-Fi.

Форми методи контролю.

Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на **поточний та підсумковий (семестровий).**

Поточний контроль здійснюють під час проведення практичних і семінарських занять. Його метою є систематична перевірка:

- розуміння та засвоєння теоретичних основ економічних процесів;
- уміння застосовувати знання для побудови моделей та аналізу економічних даних;
- навичок діагностики та прогнозування економічних процесів;
- використання спеціалізованого програмного забезпечення для моделювання та обробки статистичних даних.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- виступи та презентації з аналізу економічних процесів;
- усні доповіді з розбору економічних кейсів;
- доповнення, запитання до того, хто відповідає;
- систематичність роботи на семінарських заняттях та активність під час обговорень;
- участь у дискусіях, мозковому штурмі, інтерактивних формах заняття;
- аналіз економічних даних, статистичних показників, економіко-математичних моделей;
- письмові завдання (контрольні роботи, тестові завдання, аналітичні та реферативні роботи);
- підготовка конспектів, тез, аналітичних записок;
- самостійне опрацювання тем дисципліни та матеріалів лекцій.

Методи поточного контролю:

- усний контроль (опитування, бесіда, доповідь, повідомлення);
- письмовий контроль (контрольна робота, аналітичний звіт, реферат, виконання завдань на побудову моделей або обробку статистики);
- комбінований контроль (усне та письмове поєднання для оцінки розуміння та практичних навичок);
- презентація самостійної роботи або кейс-аналізу;
- спостереження за активністю та участю у практичних заняттях;
- тестовий контроль (закриті та відкриті завдання, аналіз графіків і моделей);
- робота з проблемними ситуаціями (аналітичні кейси, сценарне моделювання економічних процесів).

Система оцінювання та вимоги.

Таблиця розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти*

Теми	Поточний контроль знань										Підсумковий контроль		
	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10	Модульна контрольна робота	Залік**	Загальна кількість балів
											20	20*	100
Робота на семінарському занятті	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3			
Самостійна робота	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3			

*Таблиця містить інформацію про максимальні бали за кожен вид навчальної роботи здобувача вищої освіти.

Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність здобувачу освіти виставляють оцінки з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни.

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти та розподіл балів, які вони отримують, регламентуються Положенням про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП».

Модульний контроль проводиться на останньому занятті модуля у письмовій формі, у вигляді тестування.

Критерії оцінювання модульного тесту з навчальної дисципліни «Біржова діяльність»:

При оцінюванні модульного тесту враховуються обсяг і правильність виконання завдань:

- оцінка «відмінно» (А) виставляється за правильне виконання всіх завдань (або більше 90% всіх завдань);

- оцінка «добре» (В) виставляється за виконання 80% всіх завдань;

- оцінка «добре» (С) виставляється за виконання 70% всіх завдань;

- оцінка «задовільно» (D) виставляється за правильне виконання 60% запропонованих завдань;

- оцінка «задовільно» (Е) виставляється, якщо правильно виконано більше 50% запропонованих завдань;

- оцінка «незадовільно» (FX) виставляється, якщо виконано менше 50% завдань.

Неявка на модульний тест - 0 балів.

Вищезазначені оцінки перетворюються на рейтингові бали таким чином:

«А» - 18-20 балів;

«В» - 16-17 балів;

«С» - 14-15 балів;

«D» - 12-13 балів.

«Е» - 10-11 балів;

«FX» - менше 10 балів.

Підсумкова семестрове оцінювання з дисципліни «Біржова діяльність» є обов'язковою формою оцінювання результатів навчання студентів. Воно проводиться у терміни, визначені навчальним планом, і охоплює обсяг матеріалу, визначений програмою курсу.

Підсумкове оцінювання проводиться у формі тесту. До семестрового оцінювання допускається студент, який виконав усі необхідні роботи.

Підсумкова оцінка виставляється на основі результатів навчання студента протягом семестру. Оцінка студента складається з балів, накопичених за результатами поточного оцінювання, та заохочувальних балів.

Студенти, які виконали всі необхідні завдання і отримали оцінку 60 балів або вище, отримують оцінку, що відповідає отриманій оцінці, без додаткового тестування.

Для студентів, які виконали всі необхідні завдання, але отримали оцінку нижче 60 балів, а також для тих, хто бажає поліпшити свій бал (результат), викладач проводить підсумкову роботу у формі тесту під час останнього запланованого заняття з дисципліни в навчальному семестрі.

Оцінювання додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності. Оцінювання додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності. До додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності відносять участь здобувачів у роботі наукових конференцій, наукових гуртків здобувачів і проблемних груп, підготовці публікацій, участь у Всеукраїнських олімпіадах і конкурсах та Міжнародних конкурсах тощо понад обсяги завдань, які встановлені відповідною робочою програмою навчальної дисципліни.

За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі та виконували певні види додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності, можуть присуджуватися заохочувальні (бонусні) бали за визначену освітню компоненту.

Оцінка самостійної роботи

Загальна кількість балів, отриманих студентом за виконання самостійної роботи, є одним із складових академічної успішності з дисципліни. Самостійна робота з кожної теми, відповідно до програми курсу, оцінюється в діапазоні від 0 до 3 балів за допомогою стандартизованих та узагальнених критеріїв оцінювання знань.

Шкала оцінювання виконання самостійної роботи (індивідуальних завдань) критерії оцінювання.

Максимально можлива оцінка самостійної роботи (індивідуальні завдання)	Рівень виконання			
	Відмінно	Добре	Задовільно	Незадовільно
3	3	2	1	0

Форми оцінювання включають: поточне оцінювання практичної роботи; поточне оцінювання засвоєння знань на основі усних відповідей, доповідей, презентацій та інших форм участі під час практичних (семінарських) занять; індивідуальні або групові проекти, що вимагають розвитку практичних навичок і компетентностей (опціональний формат); вирішення ситуаційних завдань; підготовка резюме з самостійно вивчених тем; тестування або письмові іспити; підготовка проектів статей, тез конференцій та інших публікацій; інші форми, що забезпечують всебічне засвоєння навчальної програми та сприяють поступовому розвитку навичок для ефективної самостійної професійної (практичної, наукової та теоретичної) діяльності на високому рівні.

Для оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти впродовж семестру застосовується 100-бальна, національна та шкала ЄКТС оцінювання

Шкала підсумкового оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82 – 89	B	добре	
75 – 81	C		
68 – 74	D	задовільно	
60 – 67	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу.

Для успішного засвоєння курсу «Біржова діяльність» здобувач освіти має:

- регулярно відвідувати лекційні та практичні заняття;
- систематично, системно й активно працювати на лекційних і практичних заняттях;
- відпрацьовувати пропущені заняття або незадовільні оцінки, отримані на заняттях;
- виконувати у повному обсязі завдання, які вимагає підготувати викладач, належна їх якість;
- виконувати контрольні та інші самостійні роботи;
- дотримуватися норм академічної поведінки та етики.

Курс «Біржова діяльність» передбачає засвоєння та дотримання принципів етики та академічної доброчесності, зокрема орієнтації на запобігання плагіату у будь-яких його проявах: всі роботи, доповіді, есе, реферати та презентації мають бути оригінальними та авторськими, не переобтяженими цитатами, що мають супроводжуватися посиланнями на першоджерела. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

Рекомендовані джерела інформації

Основна література:

1. Шелудько В. М. Фінансовий ринок : підручник. – Київ : Знання, 2015. – 535 с.
2. Базилевич В. Д. Фінансовий ринок : підручник. – Київ : Знання, 2018. – 678 с.
3. Василик О. Д., Федосов В. М. Фінанси : підручник. – Київ : Либідь, 2016. – 488 с.
4. Мочерний С. В. Економічна теорія : підручник. – Київ : Академія, 2017. – 640 с.
5. Коваленко Ю. М. Біржова діяльність : навч. посіб. – Київ : Центр учбової літератури, 2019. – 312 с.

Допоміжна література:

6. Крамаренко Г. О. Фінансові ринки : навч. посіб. – Київ : Центр навчальної літератури, 2018. – 296 с.
7. Школьник І. О. Фондовий ринок : навч. посіб. – Суми : Університетська книга, 2020. – 384 с.
8. Савлук М. І. Гроші та кредит : підручник. – Київ : КНЕУ, 2016. – 602 с.
9. Опарін В. М. Фінанси (загальна теорія) : навч. посіб. – Київ : КНЕУ, 2017. – 240 с.
10. Примостка Л. О. Фінансовий менеджмент : підручник. – Київ : КНЕУ, 2018. – 456 с.
11. Резнік Н. П. Біржові операції : навч. посіб. – Харків : Фактор, 2019. – 256 с.
12. Герасименко О. М. Організація біржової торгівлі : навч. посіб. – Київ : Професіонал, 2017. – 280 с.
13. Бланк І. О. Інвестиційний менеджмент : підручник. – Київ : Ніка-Центр, 2018. – 656 с.
14. Бурбело О. А. Фондова біржа та біржові операції : навч. посіб. – Львів : Магнолія, 2020. – 300 с.
15. Момот Т. В. Ринок цінних паперів : навч. посіб. – Київ : Центр учбової літератури, 2019. – 352 с.
16. Долан Е. Дж., Ліндсей Д. Е. Ринок: мікроекономічна модель / пер. з англ. – Київ : Основи, 2016. – 480 с.
17. Hull J. Options, Futures, and Other Derivatives. – 10th ed. – New York : Pearson, 2018. – 896 р.
18. Fabozzi F. Capital Markets: Institutions and Instruments. – 4th ed. – Boston : Pearson, 2016. – 640 р.
19. Murphy J. Technical Analysis of the Financial Markets. – New York : New York Institute of Finance, 2017. – 576 р.
20. Alexander C. Market Risk Analysis. – Chichester : Wiley, 2008. – 420 р.
21. CME Group. Futures & Options Trading Guide : official materials. – Chicago, 2022.

Електронні ресурси:

1. Про товарну біржу : Закон України від 10.12.1991 № 1956-ХІІ // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1956-12> (дата звернення: 24.01.2026)
2. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки : Закон України від 23.02.2006 № 3480-ІV // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/3480-15> (дата звернення: 24.01.2026)
3. Про цінні папери та фондовий ринок : Закон України від 23.02.2006 № 3480-ІV // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/3480-15> (дата звернення: 24.01.2026)
4. Господарський кодекс України : Кодекс України від 16.01.2003 № 436-ІV // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/436-15> (дата звернення: 24.01.2026)